

НІГЕРІЯ.

Найбільшою колонією в західній Африці є англійська Нігерія. Територією вона в 2 1/2 рази більша за Францію і має близько 18 мільйонів населення.

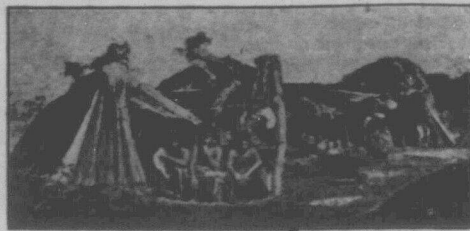
Нігерія — напівдикі й мало досліджена країна. Велика частина її вкрита лісами та великими галлявинами. Ліси ці багаті на різні тварини: є там слони, буйволи, носороги. Є там також у великій кількості цвітки. Це малінькі хижаки-молокосухі гризуни, що мають дивну властивість — виділяють річовину з дуже сильним запа-

хотом — мускус. Через це й полюють на них. Їх є дуже багато і дерева, до яких доторкались цвітки, пахнуть мускусом.

Буйволи Нігерії різко відрізняються від буйволів бельгійського Конго чи інших місцевостей Африки. Вони, порівняно, менші, не такі гладкі і мають довгі, гострі і загнені роги. Тубільці приручили буйволів і використовують їх у

плодючість племін, що населяють Нігерію.

Основне населення Нігерії — це Гауси — рослий, розумний, гарний нарід. Решта населення перебуває в своєму первісному стані. Більшість мешкає в конічних хатинах з солом'яним очерею, що нагадує намети кочовиків. Живуть вони там дуже скупчено. Багато цих народів досі ще не вивчила наука.

Шатро жителів Південної Африки.

Англійський дослідник Беккер недавно проник до племен Ангас і Сукас. Це суворі воляки — майже голи, носять зброю: величезний, широкий і гострий кинжал та великий щит. Беккер вдалося завойовувати симпатію до себе одного з начальників племені і бути з ним під час бою з іншими племенами.

Коли ворожі війська наближаються один до одного, вони починають танцювати воєнний танок, після чого кидаються з криком один на одного, випускаючи отруєні стріли. Завершує цей бій начальник із своїм почетом, озброєним топорами й дуканами. Починається великий

бій. Такий бій вдалося зняти для кіноматографа.

Нігерія виробляє пальмовий олій, каучук, а в 1926 р. дала до 10,000 тон оливи. Населення виробляє також чудово розмальовані матерії.

Малюнки та вишивки свідчать про вплив мусульманського мистецтва, але з великою частіною своєрідності. Вони виробляють також мідяні кути та карбовані полумиски, зай-

маються говчарством, скульптурою, різьбленням на камені, міді та дереві переважно чужерідних і страшних ботів.

Але хоч рабство в Нігерії офіційно заборонене, хоч зовнішню країну й стає культурнішою, то експлуатація населення "доброчинцями" Англійцями процвітає. Великі податки, низька оплата праці чоловіків, а особливо жінок та дітей, голод — цілком знесилюють тубільне населення. Не зважаючи на довгий робочий день, робітникам ледви вистачає заробітку на напівголове існування. Такий уже загальний характер правління імперіалістів у своїх колоніях.

Бумшен, африканське племін.

в глибині лісів цікаві статуєтки єгипетських сфінксів та багато інших річей, які доказують, що в Нігерії була колись висока культура. Тепер всякі сліди такої культури майже цілком зчезли.

Значна частина вина за це падає на колишніх необмежених власників цієї країни. Вони вирізали своїх підданих, віддаючи їх в жертву богам: що-

денно жертвували богам трох підданих: одного — коли сонце сходило, другого — опівдні, і третього, коли сонце заходило. До того треба додати торговлю невілниками і криваві наскоки мусульманських султанів, які хотіли насильно запровадити тут мусульманство. Все це зменшило кількість населення і спричинило занепад країни.

Але тепер, після півстолітнього миру, ця родюча країна починає знову відроджуватись. Цьому сприяє також велика

Жінки південно-африканського племені Гереро.

хліборобських роботах. Дерев'яні жінки їх у загороджених місцях поруч дерев, бо всюються вони тільки на половину. Щоби після роботи пригнати їх до дому, треба ловити їх ласом (дему, з ремінь, яку тубільці накидають на буйволів дуже спиритно).

Колись Нігерія була улюбленим місцем торговців рабами. Тут купували рабів і вивозили їх до різних країн.

За відомостями попередніх мандрівників, Нігерія була дуже багата країна. Столиця її —

Недавно відбуті загальні збори "Прогресу" викликали серед українського населення велику констернацію. Є це перший випадок від часу існування "Прогресу", що ревізійна комісія не поставила внесення на ухвалення абсолютної виділки, а натомість поставила домагання установити куратора, який взяв би у свої руки цілу фінансову господарку т-ва, що рівняється вогтем недовір'я головному виділкови. Зі звітлення ревізійної комісії вийшло на яв, що коли в минулому році було довів в "Прогресі" на суму 219.19 злотих, то цього року той довг виріс до суми 505.125 злотих. Та помимо такої господарки Головної Управи, збори, підготовані після вказівок з'їзду єпископів, не узагяднили домагань ревізійної комісії, а вибрали ту саму управу.

ВІСТІ З ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

КРИЗА В ГАЛИЦЬКІЙ "ПРОГРЕСІ".

спадкового й від даровизни. Цей надзвичайний новий додаток вносить 10 процент.

Як бачимо — додатки ці відносяться виключно до додатків розложених на широкій масі, які і без того вгинаються під тягаром польських данин.

ЗРІСТ ДОРОЖКЕЧІ В ПОЛЬЩІ.

На жадання професійних союзів головний статистичний уряд у Варшаві опрацював обчислення відносно зросту дорожкочів в Польщі від 1. січня 1925 до листопада 1927 р.

Зріст дорожкочів на протязі того часу вносить 44.7 процент — отже як бачимо в Польщі йде "чим раз до кращого".

ЗАГОСТРЕННЯ ПРЕСОВОГО ЗАКОНУ.

В "Дзєнніку Урядовім" появилися два декрети з новелами до розпорядку з 10. травня 1927 р. в справі пресового закону й закону про кари за розповсюдження фальшивих чоток і зневаг. Зміни йдуть в цьому напрямі, що на кожнім часисипу мусить бути поміщені назвище відповідального редактора. Новелі ці є дальшим загостренням дотеперішнього пресового закону.

НОВІ ДОДАТКИ ДО ПОДАТКІВ.

В дзєнніку законів ч. 114 оголошено декрет президента Польщі, яким продовжується до 31. березня 1929 року правосильність нових додатків до податків безпосередніх, до оплат етемплєвих, до податку

ВІСТІ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПОШИРЕННЯ АКАДЕМІ НАУК.

Укрголовна наука вирішила поповнити склад УАН 46-ма новими співробітниками, щ з них — 6 академіків. Склад поповнюється переважно по лінії природних наук. Бюджет Академії збільшено. Буде підвищено заробітну плату співробітникам Академії. На оплату наукових праць асигновано 250,000 крб., а торік лише 200,000 крб. На наукові операції цього року асигновано 150,000 крб. замість торічних 80,000 карбованців.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.

Після революції ціла низка архівів, так урядових, як і приватних стали приступні для наукових дослідів; до того-ж революція дала багато й нових матеріялів для наукового вивчення, а зокрема і для історико-літературного. Щоб запровадити певну плянність до вивчення історико-літературного процесу, Народній Комі-

саріят Освіти заснував спеціальний науково-дослідчий інститут української літератури ім. Т. Шевченка, зосередивши його роботу по двох найбільших осередках України — в Харкові та Києві.

Інститут у своїй роботі має охопити ввесь літературний процес XIX—XX століття. Роботу розподілено між 6-ма кабінетами, з яких на київську філію припадають кабінети — біографії Шевченка, літератури 2-ї половини XIX століття та частина кабінету творчості Шевченка.

Київська філія почала свою роботу в 1926 р. і до тепер вже зробила чимало. Довгий час роботу філії гальмував брак приміщення, але цього року передано їй дім, де, перебуваючи в Києві, жив Т. Шевченко, (Хрещатиський провулок 8) і там вона розгорнула свою роботу.

За час свого існування інститут встиг зібрати багато архівного матеріялу (архів М. Вовчка, Куліша, багато рукописів Шевченка, то що). Най-

ВЖЕ ВИЙШОВ

ТА

РОЗСИЛАЄТЬСЯ

РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ

КАЛЕНДАР

НА

ПЕРЕСТУПНИЙ РІК

1928

РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКЕ ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО

ВІННІПЕГ, МАН., КАНАДА.

Є ЦЕ НАЙБІЛЬШИЙ І НАЙКРАЩИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ КАЛЕНДАР НА АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ. ВІН МАЄ 384 СТОРІН ДРУКУ І 110 ІЛЮСТРАЦІЙ. ЗАМОВЛЯЄТЕ ЦЕЙ КАЛЕНДАР ТАКИ ЗАРАЗ.

ЦІНА В ГАРНІЙ ТВЕРДІЙ ОПРАВІ — \$1.00

БРОШУРОВАНІЙ — .75

ЗАМОВЛЕННЯ РАЗОМ З ГРІШМИ ТАКИ ЗАРАЗ ЗАСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ:

Ukrainian Labor News

Cor. Pritchard and McGregor, Winnipeg, Man.

3 ПОЛЯ НАУКИ Й ТЕХНІКИ.

НАУКОВЕ КІНО.

Об'єднані збори київського товариства патологів і патолого-анатомічної кафедри Академії Наук ухвалили організувати в Києві експериментальну лабораторію, щоб ставити наукові фільми. Ця лабораторія буде першою в Радянському Союзі.

ЧОМУ ПСУЄТЬСЯ ЗАЛІЗО У ВОДІ.

Повітря та вода — вороги більшості металів. Під впливом кисня повітря металю хемічно з'єднується і утворюють окиси металів. Вода-ж впливає на метали електро-хемічно.

Коли ми покладемо два рідні метали, приміром, мідь та цинк, у трохи кислий розчин, то виникне гальванічний елемент. Один метал заряджається електрично-позитивно і зветься анодом, другий — електрично-негативно і зветься катодом. Коли їх з'єднати дротом, вони дадуть електричний ток, що йде від позитивного до негативного. Від позитивного металю відриваються найдрібніші кусочки (іони), які через рідину йдуть до негативного металю. Таким чином, метал, заряджений позитивно (анод), ступнево розкладається.

Для цього вода може бути не тільки підквашена, але й содова, чи мати розчин, солей. Дуже часто ртот наш буває гальванічним елементом, коли

на зубах є рідні метали — золоті коронки, емальтовані та інші металеві пломби. Рідина-ж у роті має характер квасу. І ось одні метали в роті заряджаються позитивно, інші — негативно, витворюється електричний ток і псується пломба чи коронка. Особливо помітний такий ток, коли їсти квасні харчі. Коли прикласти кінець язика до коронки, то ми відчемо цей ток.

Що-ж буває з однаковими металами у воді?

Досвід показує, що й у таких випадках, приміром, залізо все таки розкладається. Що-ж при цьому буває хемічний чи електричний процес?

Зробимо таку спробу: покладемо два аркуші заліза в солону воду і з'єднаємо їх між собою дротом. Току не буде. Але треба тільки скерувати струю повітря на один з аркушів, як зараз таки у дроті, що з'єднує обидва аркуші заліза, з'являється електричний ток, при чому аркуш, що на нього впливає повітря, заряджається негативно, а другий — позитивно.

НОВІ ДОКУМЕНТИ В МУЗЕІ.

До свят десятиріччя української пролетарської державности Музей революції набув багато історичних документів про боротьбу за українську культуру та владу на Одесині. Поширено відділ передреволюційної доби, а також років о-купациї.

РОБІТНИЧИЙ ЖУРНАЛ В КАНАДІ!

Вже вийшло перше число робітничого журналу в англійській мові п. н.

"THE CANADIAN LABOR MONTHLY",

який містить огляд краєвого й міжнародного робітничого руху.

Зміст числа за січень 1928 р.: За змістом — Редактор: Канада й Ісперія — Моріс Сестор; Наш розділений трейд-юніонний рух — Тім Бак; Що з Канадського Прогресу Праці? — Джек Меддоналд; Фармери в "добробуті" — Дж. М. Кларк і Т. Еванс; Персональність Леніна — А. Луначарський; Іміграція та робітництво — Дж. Л. Колен. Огляд нових, Міжнародні робітничі запитки й т. п.

ПООДИНОКЕ ЧИСЛО ЖУРНАЛУ 25 Ц. РІЧНА ПЕРИОДИКА \$2.50; ПІВРІЧНА \$1.50.

Адреса журналу:

"The Canadian Labor Monthly",

95 KING ST. EAST TORONTO 2, ONT.